

ArkDes
Box 16410
103 27 Stockholm
Sweden

+46 8 520 235 00
arkdes.se

Diarienummer: AM2024-171

Datum 2025-01-23

→ ArkDes remissvar – Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser, Dnr. LI2024_01802_

Regeringskansliet

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia e-post: li.spn@regeringskansliet.se

Dnr: LI2024/01802

Yttrande över remiss av “Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser”

Stockholm den 2025-01-23

Karin Nilsson

Tillförordnad överintendent, ArkDes

Beredning

Stina Westlin

Strategisk utredare, ArkDes

ArkDes
Box 16410
103 27 Stockholm
Sweden

+46 8 520 235 00
arkdes.se

Diarienummer: AM2024-171

Datum 2025-01-23

→ ArkDes remissvar – Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser, Dnr. LI2024_01802_

Yttrande över remiss av “Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser”

Statens centrum för arkitektur och design, ArkDes, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på remiss av Boverkets rapport “Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser”.

ArkDes yttrar sig över remissförslaget utifrån ansvarsområdet att verka för att det mål som riksdagen har fastställt för arkitektur, formgivning och design uppnås (Politik för gestaltad livsmiljö, Prop. 2017/18:110). ArkDes anser att remissförslaget berör frågor kopplade till politikområdet *Gestaltad livsmiljö* och det nationella målet för arkitektur, formgivning och design.

Sammanfattning av ärendet

Boverket fick 2023 uppdrag av regeringen att beskriva och utvärdera regelverket för ändring av detaljplan samt att göra en översyn av gällande rätt och rättstillämpningen i fråga om olagliga planbestämmelser. I mars 2024 förlängdes och ändrades uppdraget så att Boverket även skulle lämna författningsförslag. Rapporten ”Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser” är Boverkets slutredovisning av uppdraget.

Rapporten behandlar gällande regelverk för ändring av detaljplan, roller, juridiska motsättningar, planerings-, process- och prövningsförutsättningar, Boverkets förslag samt dess följdverkningar och konsekvenser, med mera. I rapporten framgår att utgångspunkten för Boverkets förslag är att ändring av detaljplan ska kunna användas för att anpassa detaljplanen till nya förhållanden och hålla den aktuell, samt att äldre planer ska kunna justeras för att exempelvis öka eller minska byggrätten, skydda kulturmiljöer eller för att lägga till bestämmelser för exempelvis klimatanpassning. Ändring av detaljplan ska även kunna användas för att ändra huvudmannaskap för allmänna platser, förlänga eller förnya planens genomförandetid eller för att föra in, justera eller ta bort fastighetsindelningsbestämmelser.

ArkDes
Box 16410
103 27 Stockholm
Sweden

+46 8 520 235 00
arkdes.se

Diarienummer: AM2024-171

Datum 2025-01-23

→ ArkDes remissvar – Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser, Dnr. LI2024_01802_

ArkDes ställningstagande

ArkDes tillstyrker remissförslaget.

ArkDes synpunkter

Samhället och våra livsmiljöer är inte statiska utan påverkas och omvandlas över tid, bland annat genom kommunernas fysiska planering. ArkDes vill i detta sammanhang understryka vikten av att kommunerna i den fysiska planeringen verkar för att det nationella målet för arkitektur, formgivning och design uppnås, och att de värden som lyfts inom Politik för gestaltad livsmiljö beaktas, bevaras och utvecklas medvetet i planprocesser som rör såväl nya som ändrade detaljplaner. Politik för gestaltad livsmiljö och det nationella målet är ett betydelsefullt perspektiv i detta sammanhang och borde omnämnas i utredningen.

Det nationella målet för arkitektur, formgivning och design betonar särskilt betydelsen av att bygga de gemensamma livsmiljöerna med hållbarhet och kvalitet, samt att estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden ska tas till vara och utvecklas. ArkDes stödjer därför utredningens övergripande syfte och förslag på att underlätta ändring av befintliga detaljplaner med målet att bland annat säkerställa ett långsiktigt hållbart byggande ur klimat-, miljö- och kulturmiljösynpunkt.

I utredningens förslag framgår att kommunen vid ändring av detaljplan ska pröva lämpligheten av ny föreslagen planbestämmelse och det som påverkas av bestämmelsen. Likaså ska borttagande av bestämmelse prövas utifrån hur det påverkar omgivningen. Utredningen konstaterar att det kan vara svårt för kommunen att bedöma vad som ska prövas, vad som påverkas av ändringen och därför behöver lämplighetsprövas, samt vilka handlingar och utredningar som behöver tas fram. I utredningen konstateras även att en utvidgning genom ändring av detaljplan *inte torde* kunna leda till några negativa konsekvenser för den byggda miljön, eftersom plan- och bygglagens (2010:900) (PBL) materiella krav i 2 och 4 kap. ska uppfyllas.

ArkDes
Box 16410
103 27 Stockholm
Sweden

+46 8 520 235 00
arkdes.se

Diarienummer: AM2024-171

Datum 2025-01-23

→ ArkDes remissvar – Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser, Dnr. LI2024_01802_

Med anledning av att de centrala värden som lyfts i Politik för gestaltad livsmiljö endast adresseras på en övergripande nivå i PBL 1, 2, 4, 8 kap.¹ och inte i hela sin bredd, vill ArkDes framhålla att det finns en risk att värden i den byggda miljön – som främst rör (byggnadsanknuten) formgivning, design och konst – av denna anledning inte beaktas och riskerar att gå förlorad då lagstiftningen inte är tillräckligt tydlig på detta område. ArkDes vill därför poängtera vikten av att en översyn även görs av bestämmelserna i PBL utifrån Politik för gestaltad livsmiljös hela bredd, med syftet att säkerställa värden för framtiden som rör såväl arkitektur och kulturmiljö som (byggnadsanknuten) formgivning, design och konst.

ArkDes har inga övriga synpunkter på remissen utöver ovan angivna ståndpunkter och inspel.

¹ I portalparagrafen 1 kap., 2 kap. 3 och 6 §§, 4 kap. 16§ och 8 kap. 1, 13 och 17 §§.